

Herriko bisita / Visita urbana

HERRIKO BISITA I VISITA POR EL PUEBLO

- 1 Kultur etxea (Turismo bulegoa) Casa de Cultura (Oficina de Turismo)
- 2 Eliza Iglesia
- 3 Marea etxeak. Maretako gurutzea Casa infantil. Maretako gurutzea
- 4 Praderenea
- 5 Kisulabea Calera
- 6 Arteneko zubia / Puente
- 7 Antsolokuetako auzoko etxeak eta Gurutzea bidea Cuesta del barrio Antsolokuetu y el Vía Crucis
- 8 Garibileku / Presa / Lavadero / Presa
- 9 Arrosekotzurria / Fuente
- 10 Zubandi / Puente Grande

- 11 Erdiko Errota / Molino del medio
- 12 Aldaitegia eta Etxebertzea etxeak Casas Aldaitegia y Etxebertzea
- 13 Gatzelua
- 14 Herriko plaza eta frontola Plaza del Pueblo / Vía Frontón
- 15 Iriondoa eta Landaburua etxeak Casas Iriondoa y Landaburua
- 16 Kainosantua / Cenaduero
- 17 Fatimako Kapera / Capilla de Fátima
- 18 Santa Krutz ermita eta zubia Ermita de Santa Cruz y puente
- 19 Beheko errota / Molino de abajo

HERRI ETA INGURUKO LANDA ETXEAK CASAS RURALES DEL PUEBLO Y ALREDEDOR

- 1 Aldalurberea
- 2 Gurutze
- 3 Iriondoa I / II
- 4 Juanpericenea
- 5 Larrapil I / II
- 6 Martikonea I / II
- 7 Mikelestona I / II / III
- 8 Peruarnea
- 9 Tonnalenea
- 10 Urtiri
- 11 Olagaraia

ZERBITZU TURISTIKOAK SERVICIOS TURÍSTICOS

- 1 Plazako denda / Tienda
- 2 J. Martín Ansáez denda / Tienda
- 3 Herriko cikindeloa / Panadería
- 4 Haritzpe okindegia / Panadería
- 5 Herriko Ostatuia / Bar, restaurante
- 6 Elizako estanco ostatuia / Estanco, bar
- 7 La Basque erretategia / Restaurante
- 8 La Caixa
- 9 Rural Kurka / Caja Rural
- 10 Herriko frontoia / Frontón
- 11 Erabilera antizpiko pistia / Pista polideportiva

ZERBITZU OROKORRAK SERVICIOS GENERALES

- 1 Udaletegia / Ayuntamiento
- 2 Mediku konsulta / Consulta médica
- 3 Botika / Farmacia
- 4 Kultur Etxea / Casa de Cultura
- 5 Escola / Escuela
- 6 Igerilekua / Piscina
- 7 Kooperatiba (Gasoliao) / Cooperativa (Gasolinera)

ALDALURBEREA

Etxe osoa - 8 lagun / Casa entera - 8 plazas

www.aldalurberea.com
 Tel.: 948 635 117 • 666 745 485

2

 4 leku. Herriko bertan
 4 plazas. Casco urbano

GURUTZE

www.gurutze.com

Tel.: 948 635 038

3

 4 leku bakoltzak / 4 plazas cada una
www.iriondoa.com
 Tel.: 948 635 110 / 678 034 930

4

 JUANPERICENEA
 Casa entera / 8 personas / Casco urbano
 8 lagunendako etxe osoa / herriko bertan
www.juanpericenea.com
 Tel.: 669 686 626

5

 LARRAPIL I/II
 Rosario Anchordoqui
 2 etxebiltza, bakoltza 2 lagunendako
 Casa de dos viviendas cada una para
 2 personas
www.larrapil.com
 Tel.: 948 635 226

6

 MARTIKONEA I / II
 Fermín Iparragirre
 4-5 plazas / 4-5 leku / 6-7 plazas 6-7 leku
www.martikonea.com
 Tel.: 948 635 132 / 639 429 802

7

 MIKELESTONEA I/II/III
 Axun Maia Ariztigui
 Bi bizitza, 4 lagunendako bakoltza.
www.mikelestonea.com
 Tel.: 689 042 621 / 948 635 075

8

 HERRIKO PLAZA ETA FRONTOIA:
 Garai batean ondoko etxeetako abarrek egoteko leku zen udalak eroi zuri arte. Lehen Herriko plaza, gaur Kultur Etxearen atzinaldean dagoen eremuena zen, garai hartan Udal Etxea baitzen. Frontoia erabilera publikoko, argia eta bazter sarekin hornitua.
www.mikelestonea.com
 Tel.: 689 042 621 / 948 635 075

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78
<img alt="Exterior view of Aldalurberea house" data-bbox="13 1068 127

Etxalarko herria, guía turística

AURKEZPENA: Etxalar, Nafarroa Garaiko ipar-mendebalean kokatua, Mendialdeko Bortzirieta bat da. Herriko sarbide nagusia Iruña eta Irún batzen dituen errepidetik (N-121-A) dator. Bortzil eskuadako errepidetik (NA-4400) hartzan da eta 4km egin ondoren herriaren aldeagatzen da. Sarako herriko datorren errepidetik (D-932) edo Zugarramurdi-Baztan aldetik datorrenetik ere Etxalarrera alegatu daiteke. Sara, Bera, Lesaka, Igantzi eta Baztan ditu mugakide. Batez ere usoak saretan harrapatzeko eliza mota bereziengatik ezaguna bada ere, bere herri arkitektura eta bere egora ederrengatzen eta nabarmen den, guztiz hau natura ingurune eder batez apalindua. Herriko apainztea eta hobekuntzarako turismoko sari nazionala. XIX. mendean bukaean herrian ia 2000 biztanle bazeuden, gaur egun 850 lagun inguru bizi dira herrian.

USATEGIAK: Etxalarrek duen gauza aipatuen eta ezagunena. Erdi Aroko hasita, sarez egiten den eliza mota berezia. Sara eta Etxalarko mugaren bi aldeetan jasotako trepetan, zatarra eta makila tresn dituztela, hamahiru pertsonak egiten dute ehizaldia, urriaren 1etik azaroaren 20ra arte. Bisita gidatuk Tel: 690 267 756

HIZKUNTA: Bertako aitzineko hizkuntza euskara da, ehungo 95ek hitz egiten duena. 1889an L.L. Bonapartek burututako mapa linguistikoan, Etxalarko euskara Goi-Nafarrean sailkatu zuen, Bortzirietako azpi-euskalkian. Teodoro Arburua eta "Etxalarko Eusebiok" bizilagun ospetsuak, bere garapenean garrantzia handia eduki zuten. Euskaltzaindiaren sorreran parte hartu zuten.

EKOLOGIA: Lehen ia herritar gizien lanbide izandako abertzaintzak, behi eta ardiak batez ere, beheitez egin du nabarmen akzeten urteetan. Hala ere oraindik esplotazio txikiak badira. Industria da gehienetan lanbidea, 100 bat lanpostu herrian. Lesaka eta Berako lanfetez gain, herriaren bertan kokatutik dagoen galtzerdi lantegia da garrantzitsuena, galtzerdi teknikoa egiten duena. Turismoa ere garrantzi handia dauka herriko marktan.

OSPAKIZUNAK ETA BESTAK: Herriko bestak abuztuaren 15ean, Andre Mari Zaindariaren inguruaren. Usategietako Igandeak, urriaren hirugarren igandea. Sareko uso ehizaldia dela-eta, denboraldien erdian. Eguberrieta, 24an Oñatzeroren etorrera. Urtezahar egunean, goizetik haurrak Ela-Ela eskean ibiltzen dira. Inauteriak, Garizuma aitzinoko igandea, astelehena eta astearrea. Igandeak, kintoen besta. Astelehena gazteak baserriz baserri eskean joaten diren eguna. Astearte, egun nagusia. Karrozak karrikan barrena ibiltzen dira. Udaberriko Kultur Egunak. Ekainaren lehen igandea; Gasna Feria, eskulan erakusketak. Ekaiko bigarren igandea; Haurren Eguna.

ARGARATA - SANTA KRUTZ ERMITA (SL-NA 5)

Herri ezagutu: Etxalarko inguruak ibilibidea, herriko gauza ederrenak erakusten duena; ondarea naturala eta artístico kulturala. Luz: 4.350km / Des.: 50m Den.: 1.300rd.

-0,000km: Herriko plaza/Turismo bulegoa. Zugarramurdirako bide asfaltatuan abiabtu. -0,300km: Bidegurutzea. Zugarramurdirako errepidetik jarraitu. -0,930km: Tximista errekan gaineko Zubia zeharkatu eta ezkerretara jo, harresien arteko galtzadatik (harritzko bidea); Etxalar aldera. -1,170km: Bidegurutzea. Zubien segi, belardien artean, eta 100 m aurrerago ARGARATA errekan gaineko harritzko Zubia zeharkatu eta herriari sartu. -1,410km: Bidegurutzea. Zuzen jarraitu, karrika nagusitik, arkitektura herriko apaidean erakusten duten etxeen artean; eskuin aldetik, "gurutze-bideko" gurutzeak eta 200 m aurrerago, ezkerrean, herriko latsarrak eta errrotako presa -1,720km: Sarako eta Usategietako errepidetik; Etxalar norabidean jarraitu 50m. Tximista erreka; gurutzatu aurrekitu eskuineko bide zabalatik igo, "gurutze-bidea" eta gaitzainondo gazteen artean. -3,635km: Larriapil-Sarruk auzoko bide asfaltatua. Beratik jaitsi, ezkerretik. -4,025km: Kanposantua, ehuin metro lehenago Fatimako Ama Birjinaren ermita pasatu eta gero. Herri-gunearen sartu eta 120m geroxeago eskuinean jo iñarreratik gurutze aldera. Jaitsi Kultur etxean Eliza tartekat pasatzu. -4,350km: Etxalar, herriko plaza, ibilibidearen hasiera eta bukaera. *Ibilbidearen track-a jaisteko aukera*

Etxalar, guía turística

PRESENTACIÓN: Etxalar, situada en el noreste de Navarra, es parte de las cinco villas de la montaña. El acceso principal al pueblo es desde la carretera Irún-Pamplona (N-121A), de la cual se toma la carretera comarcal (NA-4400) hasta el pueblo (4km). También se puede llegar por la carretera proveniente de Sara (D-306) y por la que viene desde Zugarramurdi-Baztan. Limita con Sara, Bera, Lesaka, Igantzi y Baztan. Conocido principalmente por la ancestral modalidad de caza de palomas con red, destaca también por su arquitectura popular y su buena conservación general en un entorno natural espléndido. Premio Nacional de turismo para embellecimiento y mejora de pueblos. De los casi 2000 habitantes que poblaron la localidad a finales del siglo XIX, en la actualidad rondan los 850.

PALOMERAS: Es el atractivo más conocido y mencionado de Etxalar. Es una modalidad de caza de palomas con redes que viene desde la Edad Media. En las trespas alzadas en los dos lados de la muga entre Sara y Etxalar, 13 personas practican la caza desde el uno de octubre al 20 de noviembre, utilizando como instrumentos la "zatarra" (el trapo) y la "makila" (paleta). Visitas guiadas Tel: 690 267 756

CELEBRACIONES Y FIESTAS: Fiestas Patronales el 15 de agosto, en honor a la Virgen. Domingo de Palomeras, tercer domingo de octubre. En Navidades, el 24 de diciembre, llegada del Olentzero. El día de Nochevieja, por la mañana los críos realizan la cuestación (El-Elia). Carnavales; Domingo, lunes y martes anteriores a la Cuaresma. Domingo, fiesta de los quintos. Lunes, los jóvenes de cuestación por los caseríos de Etxalar. Martes es el día principal; Desfile de carrozas llenas de colorido las calles. Días Culturales de primavera; primer domingo de Junio, Feria del Queso, exposición de artesanía y segundo domingo, Día del Niño. Jornadas culturales de otoño.

ARGARATA - ERMITA DE SANTA KRUTZ (SL-NA 5)

Conoce el pueblo: Excursión por los alrededores de Etxalar que muestra sus principales atractivos; la naturaleza y el patrimonio artístico y cultural. Dist.: 4,350 km / Desn.: 50 mt / Dur.: 1,30h.

-0,000km: Plaza del pueblo/Oficina de turismo. Seguir el camino asfaltado a Zugarramurdi. -0,300km: Bifurcación. Seguir por la carretera a Zugarramurdi. -0,930km: Tras cruzar el puente sobre el río Tximista, girar a la izda, por camino calzado (empedrado) entre muros de piedra, dirección Etxalar. -1,170km: Bifurcación. Continuar recto, entre prados, y 100m. después cruzar el puente de piedra sobre el río ARGARATA y entrar en el pueblo. -1,410km: Bifurcación. Continuar recto por la calle principal, indicada con un "via crucis" y entre casas que muestran la riqueza de la arquitectura popular; 200m después lavadero local y presa del molino. -1,720km: Ctra. a Palomeras y Sara; seguir en dirección a Etxalar durante 50mts. Antes de cruzar el río Tximista, dejar

ZERBITZU TURISTIKOAK

1 HERRIKO PLAZAKO DENDA: Jakia, prentsa, TIENDA Comestibles, prensa. **2 JUAN MARTÍN ANSALAS DENDA:** Jakia, TIENDA Comestibles. **3 HERRIKO OKINDEGIA:** Ogiak, opilak eta pastelak. **4 HARITZPE OKINDEGIA:** Ogiak. Bertan egindako opilak eta pastelak (**Enkarguz**). **5 HERRIKO OSTATUA JATETXEA:** Egungo menua, carta eta sasoiko platerak. **6 ELUTSA ESTANKO OSTATUA:** Tabako salmenta. **7 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **8 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **9 CAJA RURAL:** Kuxazain automatikoa. **10 HERRIKO FRONTOIA:** Argiak eta baterreko sareak. **11 LA BASQUE ERRETEGIA:** Egungo menua, haragi erreak. **12 ALDABEKO BORDA:** Ostatua, egungo menua, carta, banketak eta ekontzak. **13 ELIZALDEKO BORDA:** Ostatua, egungo menua, carta, banketak eta ekontzak. **14 BORDA BERRI:** Ostatua, egungo menua, carta, banketak eta ekontzak. **15 GOROSTIPALEKO BORDA:** Ostatua, egungo menua, carta, banketak eta ekontzak. **16 ANTURNE:** Ostatua, egungo menua, carta, banketak eta ekontzak.

SERVICIOS TURÍSTICOS

11 ERABILERA ANITZEKO PISTA: Aireto futbolera eta saskibaloia. **12 GARRAO PUBLIKOA BUS:** Busa. **13 BORTZIRIAREN ERMITA:** Ermita eskuadako errepidetik jarraitu. **14 BISITA GIDATUAK VISTAS GUIADAS:** **15 HERRIA (Udan) EL PUEBLO (Verano)**: **16 USATEGIAK (Uda / Ehiza sasoian) LAS PALOMERAS (Verano / Temporada de caza):** **17 MEDIKU KONTSULTA:** CONSULTORIO MEDICO* **18 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **19 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **20 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **21 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **22 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **23 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **24 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **25 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **26 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **27 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **28 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **29 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **30 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **31 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **32 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **33 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **34 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **35 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **36 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **37 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **38 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **39 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **40 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **41 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **42 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **43 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **44 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **45 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **46 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **47 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **48 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **49 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **50 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **51 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **52 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **53 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **54 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **55 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **56 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **57 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **58 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **59 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **60 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **61 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **62 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **63 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **64 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **65 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **66 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **67 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **68 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **69 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **70 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **71 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **72 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **73 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **74 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **75 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **76 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **77 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **78 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **79 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **80 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **81 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **82 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **83 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **84 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **85 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **86 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **87 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **88 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **89 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **90 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **91 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **92 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **93 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **94 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **95 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **96 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **97 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **98 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **99 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **100 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **101 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **102 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **103 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **104 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **105 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **106 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **107 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **108 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **109 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **110 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **111 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **112 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **113 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **114 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **115 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **116 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **117 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **118 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **119 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **120 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **121 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **122 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **123 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **124 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **125 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **126 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **127 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **128 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **129 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **130 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **131 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **132 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **133 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **134 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **135 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **136 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **137 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **138 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **139 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **140 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **141 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **142 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **143 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **144 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **145 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **146 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **147 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **148 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **149 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **150 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **151 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **152 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **153 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **154 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **155 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **156 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **157 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **158 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **159 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **160 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **161 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **162 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **163 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **164 BERTARAKO BORDA:** Tabako salmenta. **165 BERT**